

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, 7.03.2011

RPO-663564-V/10/JF

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pan
Krzysztof Pietraszkiewicz
Prezes
Związku Banków Polskich
ul. Kruczkowskiego 8
00-380 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie,

Otrzymuję coraz częściej skargi osób ubiegających się o przyznanie kredytu, kwestionujące procedurę, a raczej jej brak, oceny ich zdolności kredytowej.

Zastrzeżenia budzi w szczególności konieczność przedstawienia bankom dokumentów, z których wykonywana jest kserokopia i gromadzenia uzyskanych w ten sposób danych osobowych, które nie są istotne dla celu, w którym są udostępniane. Dotyczy to w szczególności osób wobec których sąd rozwiązał małżeństwo przez rozwód. Skarżący wskazują że w wyroku orzekającym rozwód, sąd orzeka również o winie rozkładu małżeństwa, o władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi oraz w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka oraz może dokonać podziału majątku. W ich ocenie, żądanie przez banki przedstawienia takiego dokumentu narusza ich konstytucyjne wolności i prawa osobiste (art. 47 i art. 51 Konstytucji RP).

Uznając prawo banków do samodzielnej decyzji o zawarciu lub odmowie zawarcia umowy kredytowej, pragnę zauważyć, iż samodzielność ta nie może prowadzić do naruszenia praw i wolności obywatela.

Zdaję sobie również sprawę, że banki mają ustawowy obowiązek badania zdolności kredytowej w każdym przypadku, jednakże nie sposób nie zauważyć, że ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2002r. Nr 72, poz. 665 ze zm.), która nakłada ten obowiązek na banki, w swych postanowieniach nie określa procedury takiego badania - kryteria, metoda, dokumenty, których może żądać bank i czas takiego badania są wyłącznym uprawnieniem instytucji kredytowej.

Procedura oceny zdolności kredytowej, być może i jest naturalną konsekwencją komercyjnego charakteru działalności banków, a istniejące regulacje ustawowe nakładają na administratora danych osobowych (bank) obowiązek zabezpieczenia uzyskanych zbiorów danych, to jednak działania banków tym zakresie muszą być adekwatne do celu i nie mogą odbywać się z naruszeniem fundamentalnych praw obywatelskich.

Bank, jako administrator danych, powinien nie tylko dołożyć należytej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, w szczególności jest zobowiązany zapewnić, aby dane te były merytorycznie poprawne i adekwatne do celów, w jakich są uzyskiwane. Według stanowiska judykatury „Adekwatność ta powinna być rozumiana jako równowaga między prawem osoby do dysponowania jej danymi, a interesem administratora danych, który może żądać danych tylko w zakresie niezbędnym do wypełnienia celu, w jakim są one uzyskiwane (tak wyrok WSA w Warszawie z dnia 12 maja 2005r., II SA/Wa 2499/04, niepubl.).

Stojąc więc na stanowisku, iż w przedstawionej sprawie zastosowana metoda żądania przedstawienia wyroku sądu orzekającego rozwód, nie jest adekwatna do celu - stan cywilny kredytobiorcy może być ustalony na podstawie dokumentu z Urzędu Stanu Cywilnego, bez potrzeby uzyskiwania innych informacji wynikających z orzeczenia sądu - stwierdzam, że istnieje potrzeba rozważenia wprowadzenia regulacji ustawowych, które by określiły procedurę dokonywania oceny zdolności kredytowej, tak by instytucje finansowe mogły dokonać prawidłowej oceny klienta, którego prawa przez te działania nie zostaną naruszone.

Mając powyższe rozważania na uwadze, wyrażam nadzieję, iż podejmie Pan Prezes przedstawioną sprawą do zbadania, jak również podda pod dyskusję propozycje normatywnego uregulowania omawianej materii.

Łączę wywnęsz szacunku

Jana J...